

Ryc. 39. Kondukt pogrzebowy zabitych przez partyzantów Niemców w 1943 roku w Huszczce Dużej, fot. ze zb. B. Dąbrowskiego.

Ryc. 40. Święto ludowe w Huszczce Dużej podczas okupacji, fot. z archiwum WUOZ w Lublinie, Delegatura w Zamościu.

Ryc. 41. Uroczystość poświęcenia motopompy strażackiej w Huszczce Dużej w 1964 roku, fot. ze zb. B. Dąbrowskiego.

Obie Huszczki Niemcy wysiedlili 6 listopada 1941 roku¹⁵⁴, co zapoczątkowało późniejsze masowe wysiedlenia na Zamojszczyźnie w następnym roku. Podczas tej akcji wysiedlono 367 mieszkańców, a w ich miejsce nasiedlono głównie volksdeutsche, w mniejszej ilości Niemców. Obu Huszczkami i Pańską Doliną zarządzał SS-Oberführer Eiler¹⁵⁵. Niemiecki spis z 1 marca 1943 roku notował zaledwie 186 osób w Huszczce Dużej i 103 osoby w Huszczce Małej, w zdecydowanej większości byli to niemieccy nasiedleńcy.

Nocą z 28 na 29 kwietnia 1943 roku kompania ppor. Józefa Śmiecha „Ciąga” wraz z plutonem ppor. Romana Szczura „Urszuli” dokonały napadu na gospodarstwa nasiedlonych Niemców. Około godz. 22 partyzanci okrążyli wieś od strony północno-wschodniej, a o 23 zaatakowali niemieckich wartowników. Część uciekinierów schroniła się do domów i odpowiedziała ogniem z karabinów. Wkrótce zniszczono gniazda oporu kolonistów, a domy podpalono. Akcja trwała do godziny 2 w nocy. Zginęło 9 mieszkańców Huszczki i wielu raniono¹⁵⁶. Niemcy częściowo

wo odbudowali spaloną wieś. Po wyzwoleniu z okupacji niemieckiej mieszkańcy powrócili do swoich domów i odbudowali zniszczone budynki¹⁵⁷. Podczas II wojny światowej zniszczono w Huszczce Dużej 32 gospodarstwa, z tego 8 całkowicie i 24 częściowo. W Huszczce Małej zniszczono 26 gospodarstw, z tego 14 całkowicie¹⁵⁸.

W 1947 roku Huszczka Duża liczyła 1545 ha ziemi i 308 mieszkańców, natomiast Huszczka Mała 271 ha ziemi i 132 mieszkańców¹⁵⁹. W 1962 roku z inicjatywy Tadeusza Mieczana i Jana Siudaka powstała w Huszczce Dużej jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej, a pierwszym prezesem został Jan Siudak. Później funkcję tę pełnili kolejno: Józef Dąbrowski (1966-1985), Wacław Kostrubała (1985-1993), Stanisław Kostrubała (1994-2004) i od 2005 roku Jan Dusznik. W 1964 roku strażacy otrzymali motopompę i wybudowali remizę. W latach 60. funkcjonowała także żeńska drużyna strażacka, 8-osobowa, odnosząca spore sukcesy w lokalnych zawodach strażackich.

W 1951 roku utworzono w Huszczce Dużej Punkt Skupu Mleka, który początkowo mieścił się w mieszkaniu prywatnym. W latach

¹⁵⁴ Z. Klukowski, Zbrodnie niemieckie na Zamojszczyźnie 1939-1944, Zamość 1947, s. 8.

¹⁵⁵ Z. Mańkowski, Między Wisłą..., s. 309.

¹⁵⁶ B. Sobieszkański, Wspomnienia z walk 3-go Batalionu 9 p.p. Legionów Armii Krajowej Ziemi Zamojskiej w latach 1939-45, Zamość 1998, s. 123-124; Z. Mań-

kowski, Między Wisłą..., s. 309, przypis 89.

¹⁵⁷ Informacja ustna Witolda Jarosza.

¹⁵⁸ S. Zgrzywa, Gmina Stary Zamość..., s. 37.

¹⁵⁹ Tamże, s. 7.